

Előfizetési ár:

Egy évre 6 frt.
Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 f. 50 k.

Előfizetési pénzek
valamint minden köz-
lemény a szerkesztő-
séghez S. a. Ujhelybe
bérmentv. küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.
Nyílt térben egy
sor 20 kr.

Z E M P L É N .

Közlöny a társasélet, közgazdaszat s irodalom köréből.

Hirdetési díj:

5 hasábos petit sor
egyszeri hirdetésnél
5 kr.

Többszörinél olcsóbb.

Bélyeg díj mindig
30 kr.

Előfizetések és hir-
detések felvételnek
Lövy A. könyvkeres-
kedésében és a szer-
kesztőségénél.

35-ik szám.

MEGJELENIK MINDEN KEDDEN.

IV-ik évfolyam.

Szüret előtt.

Itt lesz maholnap a szüret, mely oly sok szép reményre jogosította még pár hó előtt is a gazdát; de jött azóta jég, fagy, vihar stb. s elsőpörte e szép remények nagy részét, sovány valót hagyva helyökbe, és így kétszeres okunk van a megmaradt részt mentől jobb és okszerűbb kezelésben részesíteni, hogy legalább ezt mondhassuk biztosan magunkénak. Az okszerű kezelés első és nélkülözhetetlen feltétele pedig az edények tisztasága, mert a mint nem képzelhető test és lélekben erős gyermek, kitől a táplálék után a főkellék, a tisztaság hiányzik, szintugy jó és egészséges bor sem tisztátalan hordóban; nem leend azért érdektelen, ha e lapok hasábjain a borok gondozásáról egyetmást elmondok. Mint tudjuk, a hordók kétfélék: újak és régiek; szóljunk tehát mindegyikről külön.

Az új hordók rendszeren erős faiz-, és szaggal bírnak, mi ha el nem távolíttatik, szintoly ártalmas lehet a borra, mint a nagy mennyiségű csereny, melyben az új hordók rendszeren bővelkednek. Már hogy lehetne az, mondhatná valaki, hogy a csereny ártalmára lenne a bornak, mikor az a tojás fehérség részektől szabadítja meg azt, és így inkább hasznos tesz, melyért köszönettel, tartozunk neki, mintsem kárt? Ez állítás tökéletesen igaz, ha oda módosítsuk azt, hogy de csak akkor, ha oly mértékben van borunkban jelen mint a só ételeinkben, mert másképp élvezhetlenné válik az szintugy, mint bármely sós étel. Hogy pedig mily sok csereny van a tölgyfában, melyből hordóink leginkább készülnek, arról fogalmat szerezhettünk magunknak, ha egy gubacsot vízbe teszünk, mely azt pár perc alatt megfeketítendő, és ha e vizet megízleljük, fanyar összehúzósnak találjuk azt. Ennek kilugozására használnak némelyek barack levél, szarecseny dió, fenyő mag s ezekhez hasonló anyagok főzetét, de mint-hogy ezek inkább ártalmára mintsem hasznára vannak az új bornak, mellőzzük őket egészen, mit annál inkább is tehetünk, mert sokkal egyszerűbb és mégis czélhoz vezetőbb a tiszta forró víz, mely a csereny legtermészetesebb oldó szere. Álljon itt annak alkalmazásáról a következő:

A forró víz bele öntetik a hordóba, mely aztán erősen ide s tova hengergettetik, hogy így a víz-gőz mentől jobban behathasson a fa pórusaiba, feloldva ez által a csereny. A víz nem öntetik mindjárt ki, hanem még vagy 10—12 óráig a hordóban állani hagyatják, mely idő alatt hol az egyik, hol a másik fenekére fordítatják az; ha 3—4 napig így kezeltük hordóinkat, akkor veszünk egy akóra 4 lat konyha sót, mit 5 pint vízben feloldunk, mely savas természeténél fogva feloldandja a fában rejlő tojásfehérség részeket, mi által eleje vétetik annak, hogy a bor sava tegye ezt. De ha a főtebb elmondott dolgokat mind megtettük is, mégis leend hordóinkban kimenni való csereny, mit ismét tiszta hideg vízzel áztatunk (minden nap megújítva azt) mindaddig, míg csak a víz egészen tiszta csereny mentes nem leend; miről meggyőződhetünk, ha a hordóban levő vízből egy keveset pohárba öntünk, ebbe pedig pár csepp kénsavas vasoldatot (zöldgálicz) csepegtetünk, mely megfeketedésével hamar eláru-

landja bármily csekély jelenlétét, vagy pedig annak ellenkezőjét.

Némelyek még forró must- és borral is ki szokták öblíteni új hordóikat; borral természetesen csak akkor, ha új hordóba ó bort fejtenek és viszont. Mások még ennél is tovább mennek, ezek t. i. szesz vagy pálinkával égetik ki hordóikat; de a ki ezt akarja gyakorolni, az vigyázattal fogjon hozzá, mivel a hirtelen fellobbanó láng könnyen kiveti a hordó fenekét és a kárhoz szerencsétlenség is szegődhetik. Egy 10 akós hordóra rendszeren egy meszely tiszta szag nélküli szeszt vesznek, melyet a hordó hengergetése által annak minden részébe eljuttatnak; a hordó mindkét nyílása nyitva álljon, a csap-lyukon pedig az égő gyufa egyszerre lángba borítja annak belsejét. Kisebb hordóban különben elegendő egy szeszbe mártott tiszta rongy darabka is, melyet meggyújtva a kénező dróton a hordóba lógatunk, de a mint észre veszünk, hogy az elégett, rögtön kihuzzuk, nehogy a rongy égése büzt okozzon, mely az úbornak hasznára nem lenne. Ha a vízzel való tisztázást pontosan végeztük, akkor bátran elhagyható minden további bor- vagy musttal való öblögetés, égetés stb.

De nézzük már most az érem másik oldalát is, mely szinte oly érdekesnek kínálkozik lenni, mint az előbbi:

Ha üres hordóinkat a rendes időben mindig kikéneztük, ugy szüret előtt nem lesz más teendőnk velök, mint egyszer-kétszeri kiforrzás után még kiöblíteni, a midőn aztán tiszták és a must felvételére alkalmasak leendenek; hanem egészen más állapotban találjuk az oly hordót, melyet elfelejtettünk a rendes időben kikénezeni, és így tapasztalni fogjuk hanyagságunk következményeit, a mint tenyerünkkel a hordó szájára ütünk, melyből eczet, penész vagy dohos szag fog kiömleni; minek eltávolítása, ha ugyan még egyáltalán eltávolítható, már sokkal több dologba fog kerülni, mintha minden 3 hétben elláttuk volna azt kénnel. De ha már megtörtént a baj, fogjunk gyorsan a dologhoz, mivel a késlekedés csak fokozza azt. Az eczetes hordó tisztázására készítsünk mindenképp előtt meszvizet, azaz higítsuk fel a meszet annyira, hogy az egészen folyékonyvá legyen, mit aztán a beteg hordóba öntve rázzunk jól össze; 24 órai állás után pedig ujtsuk ismét meg azt. Ha a hordót két három nap így kezeltük, forrázzuk azt egy párszor ki, hogy a víz a hordó oldalaihoz ragadt meszet feloldja; de még ekkor sem kész a hordó, melyet ismét 8—10 napig hideg vízzel áztassunk, hogy az minden kis eczet maradékot kiszívjon, mert a legkisebb maradványa is az eczetnek, nagy bajt okozhat. Midőn már egészen tisztának találja szaglasi érzékünk a hordót, ne higyjünk feltétlenül neki, mert a legkisebb nátha is félre vezethet bennünket, hanem vegyünk pár krajczárért lakmus papírt, és azt nyomjuk a hordó vizes oldalához, mely ha kék színét pirosra változtatja, kezdjük újból a tisztázást, mivel ekkor edényünk még eczetes.

Ha pedig hordóinkból penész szag ömlik ki, akkor vegyünk ki annak fenekét és nézzük meg sárga-e a penész, levakarván pedig hágy-e maga után fekete foltot vagy nem? Ha igen, ugy nem marad más hátra, mint a pinczéből kiküszöbölni

azt, mivel abba többé kár nélkül bor nem tölthető. Ellenben ha fehér a penész és levakarva nem hágy maga után foltot, akkor még használhatóvá tehető, ha azt először is jó sűrű mésszel bemeszeljük, pár nap múlva pedig kénsavat (vitriol olajt) higítsunk fel figyelemmel, 20-or annyi vízben és azzal öblítsük ki a hordót. Végül pedig még kiforrázzuk, kiáztatjuk és aztán tölthetünk bele mustot. Ha pedig az üres edények leggyakoribb baja a dohosság fészkelte magát hordóinkba, ugy azokat forró vízzel tisztázzuk mindaddig, míg csak a dohosság végkép el nem tűnik; mert abban a rég megdöntött ábrándban ne ringassa magát senki, hogy az erjedő must minden tisztátalanságot kivet magából, mert vajmi érzékeny lesz a csalódás, ha az ellenkezőre ébred, pedig arra ébred az ily könnyelmű gazda, mivel a hordó baja bent lappang már most az új borban, és csak kedvező alkalomra vár, hogy kitörhessen abból és tönkre tegye a bort.

Ennyi az, mit dióhéjba szorítva az üres hordók gondozásáról jónak láttam borásztársaimnak elmondani, illetőleg emlékezetökben feljuttítani most, midőn ismét előkeressük majd azokat; mik hogy valóban meg is teljenek, adja az ég ura!

Angyal D.

Az arisztokratia hivatása.

Az értelem fejlődése az erkölcsi nemesedésnek nem kulforrása, hanem csak eszköze. Az értelem fejlesztése hasonló küzdelmébe kerül az egyének, mint az ellátás megszerzése, sőt aránylag többé kerülhet, mert anyagi javakat néha a szerencse is játszhat az egyén kezére munka és küzdelem nélkül; szellemi javakat csakis saját fáradságunk, saját küzdelmünk által szerezhettünk. Innen van az, hogy sok, aránytalanul sok egyén szellemi kincsét csak más kincsért adja cserébe; egyedül azért, hogy a tudatlanság homályát oszlassa, kevés tudós terjeszti tudományát, hanem birtokára rátsüti azon fáradaimnak árát, mikbe neki került. A tudománynak nincsenek jótékony intézetei, az értelmiségnek nincs egy külön tere, melyen az emberi nemesítést feladatként karolná fel; de ellenkezőleg van bölcsészeti iskola, mely az önzést ismerte el és állította fel az emberi egyén minden tettének egyedüli rugójaként; van bölcsészeti rendszer, mely az élvezetet és kéjjelgést állította az emberi egyén egyedüli rendeltetéseként. A legfejlettedebb emberi értelem, ha pusztán mint okosság működik, más embertársa iránt gyakran csak ravaszság, bölcsességgé csak akkor emelkedik, ha szeretettel párosult.

Ha tehát az értelem fejlődés, a tudomány csak akkor tűz ki magának egy nemesebb erkölcsi, azaz emberiségi viszonyok nemesítésére vonatkozó czélt, ha szeretettel párosult; ezen szeretetnek érzete pedig, mint áldozatkétség, csak akkor mutatkozik sikeresnek, ha egyuttal a tényleges segélynek nyújtására szükségelt anyagi eszközökkel rendelkezhetik: világosan látható, hogy még a szeretettel párosult értelmiség is csak az ellátottság állapotában képes tetteleg igazolni azt, mit föléle feltenni hajlandók lehetünk, azon áldozatkétséget, melyet az erkölcsi nemesítésnek fenséges hivatása igényel.

Tehát sem a szeretet, sem a tudomány nem felelhet meg önmagában az erkölcsi hivatás feladatának, ha t. i. anyagi segédesszük birtokában nincs. A vagyon magában véve birtokosát szükségképen még nem emeli az értelemmel vagy érte-

lemnek magasabb fokára; de szükséges feltétele mindkét irányban való fejlődésnek: biztos eszközvévé válhatik az érzelmi és értelmi fejlődésnek, akkor, ha birtoka nemzedékek javára biztosítva a családban megállandósítja az érzelmi és értelmi fejlődésnek törekvését. Csakis ezen három feltétel, u. m. a birtoknak megléte, annak több ivadékra való biztosítása, és a családivadéknak szakadatlan, folytonos fejlődési törekvése eredményezte legnagyobb részben azon magasabb törekvésű sarjadékot, mely az arisztokráciának elemeit képezte, kitüntetve magát olyan tettek által, melyeknek haszna és eredménye nem saját személyükre, hanem vagy az államra, vagy a társadalomra háramlott; tehát mindig egy magasabb létre, mint egyéniségükre volt, melyet amazoknak részben vagy egészben feláldoztak. Ezen áldozatban fekszik nemes-ségüknek alapja.

Tehát az anyagi javaknak birtoka feltétele volt fejlődésüknek és áldozatképességüknek, és ez által tanúsított műveltségüknek is, de nem közvetlenül. Erkölségi jelentősége a földi javaknak csak akkor van, ha értelmi és erkölségi nemesítésének alapul szolgálnak, tehát arra fordítottak.

A társadalomnak mai állapotában nagyában szintén oly viszonyok léteznek, hogy csakis anyagi javak birtoka nyújt lehetőséget az érzelmi és erkölségi fejlődésnek elsajátítására. Léteznek ugyan állami és társadalmi intézmények, melyeknek segítségével egyesek, saját vagyonnak birtoka nélkül is kifejlődhetnek; de nem léteznek olyan intézmények, melyek már a kifejlett egyéneket a fejlődésnek korszaka után ellátásban részesítenék, mely bevezetett fejlődésük igényének megfelelő önállóságot biztosítva számukra, melyben magasabb erkölségi törekvésüknek tárgyát szabadon választhatnák, melynek további tevékenységüket és áldozatképességüket folytonosan szentelhetnék.

Ily szerencsés helyzetben nagyában csak az arisztokrácia van.

Ivadékokra biztosított földi javak birtoka által való ellátottság, gondos nevelés és oktatás, a szülőknek nemes példája megadhatja részére a legmagasabb fejlődés és áldozatképességnek képességét.

Ebben van előnye a társadalom többi osztályai felett, ebben van azon erkölségi varázserő, mely miatt a többi osztály különös figyelemmel és tekintettel viseltetik iránta; ebben van egy magasabb,

nemesebb társadalmi hivatásának alapfeltétele, és ebben van az arisztokráciának hivatása közvetlenül a társadalomra, közvetve, az államra vonatkozva.

Látszik tehát, hogy ma, midőn egy rendi arisztokráciának védelmi kötelezettsége az állam irányában megszünt különleges hivatása lenni: a születési arisztokrácia ezen okból nem képes az arisztokrácia többi válfalai irányában fölényét továbbra biztosítani magának; látszik, miért hatástalanabb aránylag a rangbeli arisztokrácia tekintélye, mint a pénz, és birtok arisztokráciáé; látszik továbbá, miért ápolatják a merőben vagyoni — vagy pénz — arisztokrácia iránt, a melynek ivadéka a közjó irányában tanúsított feláldozó tettekre még nem hivatkozhatik inkább követelő, mint elismerő érzet; és tisztán látszik végre, hogy azon anyagi ellátottság állapota, melyvel az arisztokrácia legnagyobb részben rendesen bír, egy magában véve nem lényege az arisztokráciának, hanem csak egyszerű gazdagság volna, mely meglehet, és megvan alantabb fokú műveltségi állapotban létező egyének-nél is, melyeknél ezen gazdagság épen alapja azon köznehezeltetésnek, melyet létező gazdagságunknak elpazarlása, nem használása, vagy haszontalan és gonosz célokra való fordítása, ellenük kelt — hanem az ellátottság állapota, vagyis az ivadékok tartamára biztosított nagy vagyon, csak azon szükséges feltétel, melynek birtokosa megszabadulva az ellátási állapot megszerzésére kívántató munkának terhétől, tevékenységét egy magasabb erkölségi célnak szentelheti.

(Folyt. köv.)

A közelebbi megyebizottsági gyűlés megnyitása, megyei főjegyzőnk a következő határozat szöveggel köszönté fel szokásosan a gyűlés elnökét és a bizottságot:

Tekintetes alispán úr! Mélyen tisztelt bizottság! Megpróbáltatásokban terhes napok nehezdednek hazánkra, az élet számtalan csapásai s sok oldalú küzdelemmel állunk szemben, és ha elfogulatlan bírálat tárgyává tesszük helyzetünket, számos borulást észlelünk a láthatáron, mely bánatos sejtelmeket gerjeszt aggodó lelkünkben.

Mert még itt az élet és halállal küzdünk, alig legyőzhető keservei tűnnek le szemünk előtt, amott

a haza máskor dús virányain csak a reánk következő súlyos napok előhírnökeit véljük láthatni.

Általános senyvedés szállta meg közéletünket, a bizalom vész, az erkölcs hanyatlak és a jólét! a szédülés örvényébe napról napra sülyedez. Megrendül hitünk, s félve kérdezzük önmagunktól: hol lesz a megállapodás?!

A magyar nemzetnek van egy átka, ez a visszavonás; de van egy áldása is, s ez erős hite a jövő iránt.

A hit hatalma élte a nemzetet, mely kioltatlan betűkkel ígátá lelkünkbe a vigaszt, erős és idvezítő szózatát: „segíts magadon, s az Isten is segíteni fog rajtad“!!

Igen, mert csak az önkormányzat az, mely hivatva van gyógybalzsamot árasztani a haza fájó seibeire! az önkormányzat az, mely képes vigasztalni a csüggedőket, s felkeresni a hajlékot, hol a nyomor és árvaság alamizsnáért esengnek.

Alkotmányos szabadságunk egyik palladiuma a megyei önkormányzat, s az önkormányzat egyik ünnepe a mai nap, midőn a megyének lelkes fia a közügyek iránti érdekeltségétől vezéreltetve, mint szorgalmas méhek a közös tevékenység templomában egybe sereglettek.

De a nap fontosságát emelték a szokatlan s rendkívüli körülmények, melyek ez alkalommal ösztönyszerűleg kesergő polgártársaink könnyei felszárítására serkentenek, és melyek nyomása alatt önkénytelen érezzük a szükségességet, hogy sorakoznunk kell egy zászló körül, mely hivatva legyen ujja teremteni a megrendült polgári erőnyeket.

Tekintsünk vissza a múltba, és egyengessük a jövő utait, ne maradjunk vissza a küzdelem és áldozattól, s legyen példa előttünk, hogy a római köztársaságot is a téflenség, a félyezés, és az erkölszetelen kapzsi üzérkedés hatalma magaslatáról a porba sújtotta alá.

Főispán gróf úr ő méltósága távolléttében tisztelettel üdvözlöm tekintetes alispán urat, mint e megye önkormányzatának első harcosát a mai gyűlésünk elnöki székében, s örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy kijelentsem magam s a megye nevében is, hogy azon nehéz feladat megoldásához, mely a mai körülmények közt a megye kormányzóját terheli, az ég ura, nemes igyezetéhez méltán, erővel és egészséggel áldja meg.

TÁRCZA.

A Holló. *)

— Poe Edgar —

Egyszer néma rideg éjen ültem elmerülve mélyen,
Álmadozva valamely rég elfelejtett éneken...
Bólingattam félálomban. — Im egyszerre
ajtom koppan,
Félénk lépés zaja dobban. — dobban halkan,
csöndesen.
„Látogató — gondolám — ki ajtóhoz jött
csöndesen,
Az lesz, egyéb semmisen.“

Ah! oly jól emlékszem még én: — késő volt
december végén.
Minden üszök hamvig égvén: — árnya rezgett
rémesen.
Ugy vártam s későt a hajnal! könyveim — bár
nagy halommal —
Nem bírtak a fájdalommal — érted, elhalt
kedvesem!
Kit Lenorának neveznek az angyalok odafenn,
Itt örökre névtelen!

De az ajtó s ablakoknak függőyei mind su-
sogtak.
S ismeretlen réműlettel foglalák el kebelem.
S hogy legyőzhessem magamban — a félelmet,
váltig mondtam:
Látogató csak, ki ott van ajtóm előtt csöndesen.
Valami elkésett utas vár az ajtón csöndesen; —
Az lesz egyéb semmisen!“

Kinyitám az ajtó szárnyát és azonnal nyilatán át
Százados holló csapott be, komoran nehézkesen

*) Többek kívánsága folytán közöljük e nagyszerű költeményt, mely nemében, lehet mondani, egyedül áll a világirodalomban. (Szerk.)

A nélkül, hogy meghajolna, sem köszönve —
sem nem szólva,
Mintha az ur ő lett volna, csak leszált negé-
desen,
Ajtom felett egy szobor volt, arra szállt egye-
nesen,
Rászállt, ráült nesztelen!

A sötét madár mikép ül, nem nézhetém mosoly
nélkül,
Komoly büszke méltósággal ült nagy ünnepé-
lyesen.
— Bár ütött-kopott ruhába, — gondolám —
nem vagy te gyáva.
Vén botor, nem jössz hiába, éjلاكodból odafenn,
Szólj! neved mi, hogyha hom vagy alvilági
helyeden?
Szólt a madár: „Sohasem.“

Csak bámultam a bolondot, hogy oly tiszta
hangot mondott,
Bár szavában bizonyára kevés volt az értelem,
De példátlan ily madár, mely szobádba mit
négy fal zár el,
Ajtódnak fölébe száll fel, — s ott ül jó magos
helyen,
S nevét mondja hogyha kérded, biztos helyén
ülve fenn;
És a neve: „Sohasem.“

És a holló ülve helybe, csak ez egy szót ismételte,
Mintha abban volna lelke kifejezve teljesen.
Azután egyet se szóla, meg se rezzent szárnya
tolla,
S én sugám (inkább gondolva); „Minden el-
hagy, Istenem!
Marad-e csak egy barátom? Lehet-e remény-
lenem?“

A madár szólt: „Sohasem!“

Megrendültem, hogy talál az — én sohajomra
a válasz,
Ámde — ezt sugá a kétely — nem tud ez mást
ugyhiszem.

Erre tamitá gazdája, kit kitarító sors vizsálja
Addig üldö, addig hánya, míg ezt dallá szüntelen.
Tört remény omladékin ezt sohajtá szüntelen:
„Soha — soha — sohasem!“

Rám a holló merőn nézve, engem is mosolyra
készte,
S oda ültem ellenébe, ő meg szembe állt velem.
Én magam pamlagra vetve, képeletről kép-
zeletre
Szálla elmém önfeledve, és azon törém fejem:
Hogy e rémes, vijjongó, vad, kopott holló szün-
telen
Mért kiáltja „sohasem“?

Ezt találgatám magamban, a holló előtt azonban
Róla egy hangot sem mondtam, — s ő csak né-
zett mereven.

S kedvesem nevét sohajtván, fejem a vánkosra
hajtam,
Melynek puha bársony habján rezg a mécsfény
kétesen;
Melynek puha bársony habját — érinteni ked-
vesem
Ah! nem fogja sohasem...

S mintha most a szagos légbe — láthatatlan
tömjén égne.
S angyaloknak sengne lépte — szétszórt virág-
kelyheken...
Ah — rebegetem — tán az Isten küld angyalt,
hogy megenyhítsen,
S melyre földön balzsam nincsen, — a bu fe-
ledve legyen.
Idd ki a felejtés kelyhét, bud enyhet lel csöp-
piben!“
Szólt a holló: „Sohasem!“

Jós! — kiálték — bár ki légy te, angyal — ördög
— madár képbe,
Vagy vihartól üzettel be pihenni ez enyhelyen.
Bár elhagyva, nem leverve, — kifáradva a ke-
servé,

Tárogató.

(Helyi, megyei s vidéki ujdonságok.)

Megyénk főispánja gr. Andrássy Manó, ez állásától — buzgó szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére fölmentetett. Utódjául a találgatás oly nevet is hoz forgalomba, mely az előtt távolról sem jött kombinációba. Egyébiránt bárki legyen is a főispán, helyzetünkön egy hajszálnyit sem fog javítani; itt csak a személy változik, de az ó-ázsiai állapotok maradnak tovább. Hiába! törvény nélkül egetverő kapacitás sem fog sikerrel működni a zürzavarban, melyben a törvényhatóságok ez idő szerint nyakig usznak.

Több oldalról hozzánk intézett abeli kérdésre: „fogunk-e válaszolni a „Zemplén“ ellen közelebb kiröpített pamphletre?” ismételve kinyilatkoztatjuk: hogy nem. Sértőt általában magunkra nézve nem találunk benne, csupán jámbor élczetek, melyek különben az ott őszintén bevallott „tehetetlenségnek“ következményei. Van azonban ezen az „énekek könyvének“ modorában föltagolt, s nagy hazánk-fia Madarász „óh!“-jaival kiteremtettézt törvénytelen irodalmi csecsemnek egy fölvisitása, melyet szó nélkül még sem hagyhatunk. Ez pedig így hangzik: Tárnyalogságot cikkedben hibában kerestünk, meggyőződésed pedig neked régen nincs oh „Zemplén!“ — Kérdjük: mi akar ez lenni?! Ha az antediluvianus, s a troglodyták műveltségi állapotához visszavezetni akaró szándokok üdvös voltának el nem ismerésében keresik a „Zemplén“ meggyőződésének hiányát (óh), akkor teljesen igazuk van, s egy akaratlan bókot csaptak nekünk; de ha a tendenciozus mondat köpenybe más értelmet szándékoztak bujtatni — amint hogy alula ki is látszik valami lólabfélé, — akkor azt méltó indignációval utasítjuk vissza. Mert jóllehet mai szerény hazafiúi meggyőződésünk elég gyáva arra: hogy Deák Ferencztől Paczolay-ig kivétel nélkül mindekit összevissza hazaárul-zzék, de elég erős volt akkor busongni a romok felett, midőn az idegen Beamteri hadak sorai között, a szorongatott Róma minden második támadójában egy-egy Coriolánját ismerte föl!... A mi meggyőződésünk nem a magyar nadrág és sarkantyús csizma divatjával kezdődik, de nem is ott végződik, hol önző érdekek veszik kezükbe a gyeplőszárat, hogy egy rántással uskón

bokron keresztül zavarjanak. Nekünk ily nagyszabású meggyőződésekre nincs szükségünk, járjanak azok akár dicsőség, akár pedig martyr-koronával.

Bokor József sárospataki tanár előfizetési felhívást tesz közzé a „Közéiskola eszménye“ című tanulmányokra, melyből kivesszük a következőket: „Tanulmányom részletes tartalma a következő: Első fejezet: Történelmi visszatételek a közéiskolák keletkezésére; ezek alapelvei humanizmus, realizmus, általános műveltség, előkészítés az egyetemre; jelen tanulmány köre és feladata. Második fejezet: Pedagógiai alapelvek; a tényleges közéiskolák viszonya azokhoz; a nyelvtanításról, mint a közéiskola főtantárgyáról; nincs egy alapvető tantárgy. Harmadik fejezet: Pozitív eredmények; mire vezetett az eddig közéiskola elméletben, gyakorlatban; befolyása mostani hazai reform-mozgalmakra; a miniszteriális közéiskolai törvényjavaslat és a „Magyar tanügy“ férfiai; Salamon Ferencz „Közoktatásunk reformja.“ Negyedik fejezet: Az alaki képzés; az értelem fejlődésének természetes fokozata; miként szabályozzák ezek a felveendő tárgyakat s a tantárgyak megfordítva, miként szabályozzák az értelemfejlődést; a törvényszerűség betöltése, mint egyetlen közéiskolai cél. A módszer befolyása a közéiskola tagolására. Schwarcz Gyula törvényjavaslata. Ötödik fejezet: A közéiskola morális, eszmetikai szempontból; a nyelvek vitás kérdése; visszatételek. Zárzó. Mily helyt kellő számu előfizetés vagy aláírás által a kiadási költség biztosítva lesz, a munka azonnal sajtó alá kerül. E célból az előfizetéseket postautalványon, az aláírásokat, kötelező postai utánvétel fejében, levelezési lapon minél előbb kérem nevemre Sárospatakra küldeni. A név, lakhely, utolsó posta és példányszám pontos kiírását kérem. Egy példány ára 1 forint. Gyűjtőnek 10 előfizető vagy aláíró után egy tiszteletpéldányt ajánlok. Ha legkésőbb folyó évi december hó elejéig a könyv meg nem jelenik, jele, hogy elegendő számu előfizető, illetőleg aláíró nem jelentkezett, s ez esetben a netán beérkező előfizetési pénz visszaküldéséért felelősséget vállalok.

(Értesítés.) A helybeli izr. elemi főiskolában az 187²/₃-ik tanévi nyilvános magyar és német vizsgálatok a következő rendben fognak megtartani: szeptember 14-én (vasárnap) d. e. 9—12 az egyesített III-ik és IV-ik fosztály magyar és német vizsgálatát; délután 3—5 óráig az egyesített

II-ik és III-ik leányosztály magyar és német vizsgálatát; 15-én (hétfőn) d. e. 9—12 óráig a II-ik fi és a vegyes I-ső osztály magyar és német vizsgálatát; délután 2—3 óráig az I-ső leányosztály, 3—5-ig pedig az előkészítő fi-és vegyes osztály vizsgálatát. Ezen vizsgálatokra az iskolalátogató gyermekek t. szüleit, valamint a tanügy barátjait felekezeti különbség nélkül ezennel tisztelettel meghívja S.-a.-Ujhely, szept. 7-én 1873. a tanítótestület.

Hivatalos kimutatás a kolera állásáról Zemplén megyében.

J á r á s	Egész járvány tartama alatt				Augusztus 11 — 25-ig			
	megbetegült	meghalt	kezelés alatt maradt	összesen	megbetegült	meghalt	kezelés alatt maradt	összesen
S.-a.-Ujhelyi	3111	1602	1505	6218	166	44	—	210
K.-Helmeczi	2803	1251	1513	5567	508	297	39	844
Gálszécsi	3620	1946	1625	7191	123	58	49	230
Tokaji	1930	659	1270	3859	23	11	1	35
Szerencsi	2571	866	1667	5094	166	56	38	260
Hemonnai	5374	2777	2354	10505	812	1152	243	2207
Nagyimihályi	2905	1501	1367	5773	156	146	37	339
Varamonói	3362	1666	1659	6687	323	251	37	611
Sztropokói	2433	1057	1309	4799	352	208	67	627
Összesen:	28109	13325	14273	55707	2629	2223	511	5363

Felelős szerkesztő és kiadó: Boruth Elemér.

BORUTH ELEMÉR.

Most felelj meg nekem erre, — könyörgök s követelem:
Van-e balsam Gileádban — s én valaha föl-lelem?
Szólt a holló: „Sohasem!“

Jós! — kiálték — bár ki légy te, angyal — ördög — madár képbe,
Hogy ha van hited az égbe, — és egy Istent félsz velem:
Szólj e szívhez keservében, — lesz-e ama boldog éden,
A hol egyesítve légyen, kedvesével — végtelen,
Kit Lenorának neveznek az angyalok odafenn?
Szólt a holló: „Sohasem!“

„Menj tehát, pusztulj azonnal!“ — kiálték rá fájdalommal
„Vessz örökre semmiségbe, a pokoli éjjelen;
Ne maradjon itt egyetlen — toll, emlékeztetni engem,
Hogy fölverted néma csendem, — szállj tovább,
szállj hirtelen
Vond ki körmödet szívemből, bár szakadjon véresen!“
Szólt a holló: „Sohasem!“

S barna szárnya meg se lendül, mind csak ott ül,
mind csak fent ül,
Akármerre fordulok, csak szemben ül mindig velem.
Szemei meredt világa, mint kísértet rémes árnya.
S körülötte a bus lámpa fénye reszket kétesen,
S lelkem — ah! e néma árnytól, mely körül-leng rémesen —
Nem menekszik — sohasem!

Szász Károly.

A világfolyása.

Beszély a szabadságharc utáni napokból.

Zombori Gedőtöl.

VI.

Három hét telt el. Lázás napok voltak ezek, a Vulkan mélye forrongott mindenütt. Az összeesküvők száma roppant mérvben szaporodott. Pénz volt, magánosok roppant áldozatokat hoztak, sőt voltak egyes kerületek, hol urakból tervszerűen alakult rabló bandák rendes sarzot vetettek a megbélyegzett gazdagokra, s ez által az ügyet nemcsak compromittálták, de némileg nyilvánosságra hozták. Késni nem lehetett. Mack tábornoknak is a terv szerint már Erdélyben kellett lenni.

A kitérés és módzatait megállapítani a merénylet vezetői együtt voltunk.

A „bátrak“ mindegyike elszántabb volt a másiknál, jó híreket hoztak össze, a sikerről nem volt kétség; legszigorubb számításal 20 ezer ember állott jól felfegyverkezve kitérésre készen. Csak Sándorfi hiányzott. Készt, készt, s sziveinket saját-ságos aggály szoritotta össze.

Nem jött... s az elnök már az emelvényre lépett. E perczen zilált öltözetben szétszórt hajjal, egész lényében reszkette Sándorfi jelent meg a barlang nyílásánál.

„Bátrak!“ — válaszoltak! — elvagyunk árulva H. Róza testvért a határon elfogták.
Irtóztató kiáltás reszkettette meg a barlang falait.

A tény való volt. Rózát a határnál a vám-örök, kik előre értesítve voltak, letartóztatták, a sürgönyt elvették. Ismerték már a titkos irás kulcsát, kibetűzték a római idusokkal jelzett vezetők neveit, s elfogatásunkra a parancs kiadatott.

Hazát, jegyest vesztettem örökre! E gondolat jobban fáj lelkemnek mint a verpad, melyen a hazának annyi hő keblü fia közt én is elvérzendek. Menekülésről szó sem lehetett.

„Meneküljetek „bátrak!“ kiálta az elnök. Kezet szorítsunk mint szabad emberek utolszor. Mi meghalunk, de az eszme élni fog, éljen a haza! Nagyszerű jelenet, bátran s melegen ölelték

egymást szívökre a halál felkentjei — „a bátrak választottai!“

— Nem! „bátrak!“ kiáltám felháborodott lélekkel — innen nem megyünk, találjon együtt a halál! De mielőtt bakóink kezébe jutnánk: ütött a verítélet órája. Az áruló itt van... hallgassatok meg...

Épen menekülésemet, tapasztalatomat, sejtelmemet akartam elkezdni, mikor Sándorfi mint dühös tigris ugrott reám.

— Igen „bátrak!“ szerencsétlen bajtársak! az áruló itt van! s reám mutatott.

A nyomorult engem akart áldozatul dobni, hogy magáról a gyanut elhárítsa, mit eddig azzal ért el, hogy magát is elfogatta.

— Én áruló!? kiáltám s ruháját kétségbeesett erővel mellén hirtelen felszakítam. Még egészen be nem hegedt seb tárult fel, az erőszakos szakítás feltépte kötélkeiket, s a vér felbuggyant.
— Itt az áruló! Midőn a csendörök élén üldözött, e sebet az én golyóm ütötte, azért volt köztünk, hogy eláruljon.

Sándorfi megsemmisülten hátra tántorgott. A megdöbbenés csendjébe az elnök tompa szava hallatszott.

— Mivel mentheted magad?
E perczen minden kézből tör villant meg az áruló feje fölött.

Teljesen elveszté önuralmát, térdre borult szaggatottan tördelé:

— Kegyelem, irgalom bajtársak! s én megmentelek.

— Halál reá! szólt tompa hangon az elnök. E perczen a katonák fegyvereiből erős puska-tüz durrant meg a barlang nyílásánál.

Bár már nem volt idő az ítélet végrehajtására: néhány tör az árulót földre teríté, én utálat-tal rugtam egyet a vérbe fetregőn.

Mindenki menekült a barlang tulsó nyílásán, csak én maradtam egy helyen, tűnődve lefolyt életem viszontagságain.

— Minek nekem a menekülés az élet, ugy sincs kiért éljek!

(Végre köv.)

MENETREND.

A magyar északkeleti vasut eddig megnyitott összes vonalain, és a magyar-gacsországi vasut **legénye-mihalyi-mezőlaborezi** vonalán.

Debreczen-Királyháza-M.-Sziget		
	óra	percz
Debreczen	indulás	3 12 éjjel,
Szathmár	érkezés	7 48 reggel,
Királyháza	"	10 17 délelőtt,
M.-Sziget	"	1 56 délután.
M.-Sziget-Királyháza-Debreczen.		
Mi-Sziget	ind.	1 óra 09 p. éjjel
Királyháza	érk.	4 " 10 " "
Szathmár-németi	"	6 " 31 " reggel,
Debreczen	"	11 " 50 " d. e.
Királyháza-Debreczen.		
Királyháza	ind.	4 óra 23 p. d. u.
Szathmár	érk.	6 " 01 " este,
Debreczen	"	9 " 36 " "
Debreczen-Királyháza.		
Debreczen	indulás	4 " 13 " d. u.
Szathmár	érk.	7 " 40 " este,
Királyháza	"	9 " 26 " "
Szerencs-Királyháza-Debreczen.		
Szerencs	ind.	8 óra 55 p. reggel,
S.-a.-Ujhely	érk.	10 " 37 " d. e.
Királyháza	"	4 " 13 " d. u.
Szathmár	"	6 " 01 " este,
Debreczen	érk.	9 " 36 " "
Szerencs-Királyháza-M.-Sziget.		
Szerencs	ind.	8 óra 55 p. reggel,
S.-a.-Ujhely	érk.	10 " 37 " d. e.
Csap	"	12 " 26 " d. u.
Bátyu	"	1 " 27 " "
Királyháza	"	4 " 13 " "
M.-Sziget	"	7 " 12 " este
M.-Sziget-Királyháza-Szerencs.		
M.-Sziget	indulás	9 óra 31 p. reggel,

Királyháza	érkezés	12 " 17 " d. u.
Bátyu	"	3 " 24 " "
Csap	"	4 " 05 " "
S.-a.-Ujhely	"	5 " 47 " "
Szerencs	"	7 " 45 " este.
Szerencs-Királyháza.		
Szerencs	indulás	3 óra 59 p. d. u.
S.-a.-Ujhely	érkezés	6 " 02 " este
Királyháza	"	12 " 10 " éjjel.
Királyháza-Szerencs.		
Királyháza	indulás	9 óra 43 p. este
S.-Ujhely	érkezés	3 " 23 " reggel
Szerencs	"	5 " 36 " "
Bátyu-Munkács.		
Bátyu	indulás	3 óra 40 p. d. u.
Munkács	érkezés	4 " 51 " "
Munkács-Bátyu		
Munkács	indulás	12 óra 06 p. délben
Bátyu	érkezés	1 " 17 " "
Nyiregyháza-Ungvár.		
Nyiregyháza	indulás	6 óra 00 p. reggel
Csap	érkezés	12 " 16 " délben
Ungvár	"	2 " 04 " d. u.
Ungvár-Nyiregyháza.		
Ungvár	indulás	11 óra 18 p. d. e.
Csap	érkezés	12 " 36 " délben.
Nyiregyház	"	6 " 26 " este.
Csap-Ungvár.		
Csap	indulás	4 óra 35 p. d. u.
Ungvár	érk.	5 " 53 " "
Ungvár-Csap.		
Ungvár	indulás	2 óra 27 p. d. u.
Csap	érkezés	3 " 45 " "

S.-a.-Ujhely-Legenye-Mihalyi.		
S.-a.-Ujhely	indulás	11 óra d. e. 6 óra. 42 p. e.
Leg.-Mihalyi	érk.	11 óra 42 p. d. e. 7. ó. 18 p. e.
Legenye-Mihalyi-S.-a.-Ujhely.		
Legenyi-Mihalyi	indulás	4 óra 51 p. d. u.
S.-a.-Ujhely	érkezés	5 " 33 " "
Mező-Laborcz felől Legenye-Mihalyiba.		
Mező-Laborcz	ind.	10 óra 52 p. délelőtt
Radvány	"	11 - 47 - -
Koskócz	"	12 - 23 - -
Udva	"	12 - 51 - -
Homonna	érk.	1 - 06 - -
Homonna	ind.	1 - 26 - -
Órmező	"	1 - 50 - -
Nátafalva	"	2 - 02 - -
Nagy-Mihály	"	2 - 34 - -
Bánócz	"	2 - 57 - -
T. Terebes, Gálszécs	"	3 - 28 - -
Velejte	"	4 - 11 - -
Legenye-Mihalyi	érk.	4 - 26 - -
Legenye-Mihalyi felől Mező-Laborczra.		
Legenye-Mihalyi	ind.	12 ó. 11 p. d. u. 7 ó. 44 p. éjjel
Velejte	ind.	12 óra 28 percz d. u. 8 óra 4 percz -
T. Terebes Gálszécs	ind.	1 ó. 10 p. d. u. 8 ó. 54 p. -
Bánócz	ind.	1 óra 37 percz d. u. 9 óra 26 p. -
Nagy Mihály	ind.	2 óra 19 p. d. u. 10 óra -
Nátafalva	ind.	2 ó. 39 p. d. u. 10 ó. 24 p. -
Órmező	ind.	2 óra 56 p. d. u. 10 óra 45 p. -
Homonna	érk.	3 ó. 17 p. d. u. 11 óra 10 p. -
Homonna	ind.	3 ó. 35 p. d. u. 11 óra 30 p. -
Udva	ind.	3 óra 50 percz d. u. 11 óra 45 percz -
Koskócz	ind.	4 ó. 21 p. d. u. 12 ó. 20 p. -
Radvány	ind.	4 ó 54 p. d. u. 12 ó. 55 p. -
Mező-Laborcz	érk.	5 ó. 44 p. d. u. 1 ó. 45 p. -

HIRDETÉSEK.

1499
1873

Pályázati hirdetmény.

Zemplénmegye tokaji k. i. járásához tartozó követező helyeken nyitattik je g y z ő i á l l o m á s o k r a pályázat, n m.
1-ör: Ó-Liszka nagy községben, 400 frt. évi fizetéssel s szabad lakással ellátott jegyzőségre;
2-ör: a B.-Olaszi. V.-Ujfal, Sára és Zsadány csoportosított községben; a) egy jegyzői állomásra 400 frt. évi fizetéssel s szabad lakással;
b) egy segéd-jegyzői állomásra 200 frt. évi fizetéssel s szabad lakással;
3-ör: B.-Keresztur, B.-Kisfalud és Szegi-Long csoportosított községben; a) egy jegyzői állomásra 400 frt. évi fizetéssel s szabad lakással;
b) egy segéd-jegyzői állomásra 200 frt. fizetéssel s szabad lakással.
Pályázni csak a megyei hatóság

által képesítettnek lehet; bélyeges kérvényt a pályázók hozzárn nyújtának be e hó 26-ig, a tokaji szolgabírói hivatalnál.
Később beérkezett jelentkezés elfogadhatni nem fog.
Tokaj, 1873. szeptember 5.

Szabó Lajos,
szolgabíró.

1-2

Árlejtési hirdetmény.

S.-a.-ujhelyi kir. ügyészség részéről közhírré tétetik: miszerint egy a központi börtönben, valamint a kir. törvényszék területéhez tartozó ujhelyi, gálszécsi, kir-helmecezi, szerencsi és tokaji járásbíróágoknál letartóztatott fegyenczek élelmezése 1874-ik évi január 1-től számított egy évre, és esetleg három évre együttesen vagy a körülményekhez képest külön-külön a kir. ügyészség írodájá-

ban 1873. évi október 5-ik napján d. e. 10 órakor mint első árlejtésen bérb- fog adatni.
Írásbeli zárt ajánlatok is elfogadhatnak, melyek az alább kitett bánatpénzzel ellátva, minden esetben az árlejtésre kitűzött óra előtt a kir. ügyészhez beadandók lesznek.
Mindezekről a vállalkozni szándékozók értesítettek azon megjegyzéssel, miszerint a leteendő bánatpénz 800 frtban állapított meg, és az árlejtési feltételek akár az ügyészi írodában, akár a fogház felügyelőnél bármikor megtekinthetők. Elvégre, h gy utóajánlatok semmi szín alatt sem fognak elfogadhatni.
Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1873. szeptember 1-én 1-1

Árverési hirdetmény.

Az ujhelyi anyagraktár helyiségén építkezéshez való fák és tüzi-fa (slipper) eladatnak.

Írásbeli ajánlatok alólirottánál elfogadhatnaak.
IV-ik osztály-mérnöki hivatal.
Ludwig.

1-2

Kapható Lövy Adolf könyv-

MEYERS
HANDEXIKON
gibt in einem Bande Auskunft über jeden Gegenstand der menschlichen Kenntniss und auf jede Frage nach einem Namen, Begriff, Fremdwort, Ereigniss, Datum, einer Zahl oder Thatsache augenblicklichen Bescheid. Auf 196's kl. Octavseiten über 52,000 Artikel, mit vielen Karten, Tafeln und Beilagen. Preis 3 1/2 Thlr., in schönem Lederinh. 5 Thlr. Bibliograph. Institut in Hildburghausen.

kereskedésében S.-a.-Ujhelyben.

Vadászati jog-bérlés.

Nagyméltóságú báró Jósika János ur lukai 1225 hold és nagy-kövesdi mintegy 1000 hold kiterjedésű tagosított birtokain a vadászati jog egy vagy több évre haszonbérbe fog kiadatni. Értesülést szereshetni B.-Szerdahelyen az uradalmi tisztségnél. 3-3

Terebről Gálszécsre és viszont naponta közlekedik egy 8 üléses társaskocsi, sz mélybér 50 kr.

Belius,
postamester.

7-25

BUTOR ELADÁS.

Berman Imrénél mindenemű szobai butorok s egyéb a háztartáshoz szükséges eszközök önkéntesen eladatnak, s ugyancsak ott egy kényelmes lakás jövő október hó 24-től kibérelhető.

1-2

Meghívas.

A zemplénmegyei takarékpénztár részéről tartandó rendkívüli közgyűlésre határidőül folyó évi szeptemberhó 14-ik napjának délutáni 3 órája saját helyiségében kitűzetik, melyre a részvényes tagok tisztelettel meghívattak.

Tárgy: A takarékpénztár feloszlása és a sátoralja-ujhelyi takarékpénztárba leendő beolvadása.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, szeptember 1. 1873.

Mezőssy Menyhért,
igazgató

Bérlés.

Batta Pál tulajdonához tartozó mihalyi királyi kisebb haszonvételek folyó hó 14-én fognak ugyancsak Mihalyiban bérbeadatni, miről is az illető bérleni akarók ezennel értesítettnek.

1-1

Kert bérlés.

A Ronyva-kertben egy 6 holdnyi birtok, mely nagyobb részt gyümölcsös és konyhakertből áll, s azonkívül egy csinos kerti lakkal is el van látva, mely két szobát tartalmaz, bérbé adandó. A bérleni kívánók e tárgyban a tulajdonosnő özv. Kapy Istvánnóval értekezhetnek S.-a.-Ujhelyben.

1-3